

Warszawa, 7 maja 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Ewa SOWIŃSKA

ul. Śniadeckich 10, 00 656 Warszawa
tel. (022) 696 55 44 fax. (0 22) 629 60 79

ZBIA/500/30-2/2008/ESn

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

W związku z wydanym w dniu 30 kwietnia 2008 r. komunikatem prasowym w sprawie egzaminu gimnazjalnego zwracam się ponownie o wskazanie konkretnych rozwiązań, które umożliwią uczniom (uczącym się w klasach, w których nie omówiono obydwu utworów ujętych w ostatnim pytaniu arkusza egzaminacyjnego – części humanistycznej) dostęp do szkół ponadgimnazjalnych na zasadzie równych szans, bez niekorzystnego wpływu niższych wyników egzaminu, będących skutkiem zaistniałej sytuacji.

Z danych przedstawionych przez Ministerstwo wynika, że z blisko 500 - tysięcznej grupy uczniów zdających w br. szkolnym egzamin gimnazjalny, wskazywany 1% dotyczy prawie 5000 uczniów. Zatem dookreślenie, jak należy rozumieć „objęcie indywidualną opieką kuratorów” oraz „pilotowanie spraw związanych z rekrutacją tych uczniów” jest, moim zdaniem, niezbędne.

Zasady rekrutacji do szkół publicznych, w tym ponadgimnazjalnych, określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. z 2004 r. Nr 26, poz. 232), w którym § 8 ust. 1 pkt 4 stanowi, że o przyjęciu kandydatów do klasy pierwszej szkół ponadgimnazjalnych (...) decydują kryteria zawarte w statucie szkoły, względniając (...) liczbę punktów możliwych do uzyskania za wyniki egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, zawarte w zaświadczeniu o szczegółowych wynikach egzaminu, o którym mowa w odrębnych przepisach (...).

Natomiast § 23 pkt 3 ww. rozporządzenia daje kuratorowi oświaty delegację do ustalenia, we współpracy z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych, sposobu przeliczania na punkty ocen z języka polskiego i trzech wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz wyników egzaminu, o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 4, a także sposobu punktowania innych osiągnięć kandydatów.

W tej trudnej sytuacji byłoby wskazane podanie do publicznej wiadomości czytelnego sposobu postępowania władz oświatowych, w wyniku których wszystkim uczniom zagwarantuje się bezkolizyjne wzięcie udziału w rekrutacji do wybranej przez nich szkoły ponadgimnazjalnej. W mojej opinii dotychczas wydawane komunikaty w ww. sprawie nie są dostatecznie zrozumiałe dla uczniów i ich rodziców.

Pragnę nadmienić, że w obszarze obowiązującego prawa kurator oświaty ma jedynie kompetencje do wydania zarządzenia zmieniającego w sprawie zasad rekrutacji do szkół publicznych w poszczególnych województwach na rok szkolny 2008/2009.

Szanowna Pani Minister, propozycja przedstawiona dotychczas opinii publicznej, a przede wszystkim uczniom i ich rodzicom, nie wydaje się jasna i wymaga uzupełnienia w sposób umożliwiający jej praktyczne zastosowanie.

Na mocy art. 10 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r., Nr 6, poz. 69) zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie stosownych działań w omawianej sprawie i podanie informacji o sposobie jej rozwiązania.

Z wyrazami szacunku
S. Jorinśka

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DKOW - ES- 5033-2/08

**Pani
Ewa Sowińska
Rzecznik Praw Dziecka**

Z B. A / 5000 / 20-2 / 2000 / CSu z 4.05.08.
Warszawa, 2008.05.21

E. Sowińska
30.05.08
P.D.

Biuro Rzecznika Praw Dziecka	
WPLYNEŁO	
30.05.2008/5387	
Ilość załączników	
Podpis	
Dekretacja	P. dyr. U. Przybylska-Zięta

Szanowna Pani Rzeczniku,

odpowiadając na wystąpienie kierowane do Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizacji tegorocznego egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej, uprzejmie informuję, że zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz.U. nr 83 poz. 562, z późn. zm.) i wszystkimi wcześniejszymi rozporządzeniami wydanymi od 1999 r. i regulującymi kwestie dotyczące przeprowadzania egzaminów zewnętrznych, egzamin gimnazjalny sprawdza **wiedomości i umiejętności** ustalone w standardach wymagań będących podstawą do przeprowadzania egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum.

Zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 10 *Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia, standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, z uwzględnieniem zasady, że wymagania powinny uwzględniać cele i zadania edukacyjne, zakres treści nauczania oraz umiejętności i osiągnięcia uczniów zawarte w odpowiednich podstawach programowych. Przy tym zgodnie z art. 3 pkt 13 ustawy ilekroć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o podstawie programowej, należy przez to rozumieć obowiązkowe na danym etapie kształcenia zestawy celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz **umożliwiają ustalenie wymagań egzaminacyjnych**. Formułując zadania egzaminacyjne, czyli stawiając wymagania uczniom, można więc odwoływać się do znajomości przez uczniów wszystkich wskazanych w niej treści, także obowiązkowych lektur.

Standardy wymagań, będące podstawą przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego z części humanistycznej (por. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10*

sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów; Dz.U. nr 92, poz.1020, z późn. zm.) obejmują nie tylko cały obszar standardów w zakresie: czytanie i odbiór tekstów kultury (ze szczególnym uwzględnieniem tekstów należących do polskiego dziedzictwa kulturowego), ale także – w ramach tworzenia własnego tekstu – standardy zakładające, że gimnazjalista potrafi **pisać tekst na zadany temat (w tym charakterystykę) i, co szczególnie istotne, analizować, porównywać, porządkować i syntetyzować informacje zawarte w tekstach kultury.** Z kolei **podstawa programowa z języka polskiego dla gimnazjalnego etapu kształcenia wymienia teksty kultury, z którymi powinien zapoznać się każdy gimnazjalista.** Rejestr tych tekstów od 1999 r. parokrotnie ulegał zmianie, **zawsze jednak na liście obowiązkowych lektur gimnazjalisty były dwa dzieła literatury polskiej, do których znajomości odnosiło się zadanie 32. z tegorocznego egzaminu: „Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego i „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego.**

Reasumując, należy stwierdzić, że polecenie zawarte w zadaniu 32. z części humanistycznej tegorocznego egzaminu gimnazjalnego **precyzyjnie i poprawnie merytorycznie zdefiniowało wymagania stawiane uczniom, którzy je wykonywali.** Wymagania te były nie tylko zgodne ze standardami wymagań, ale też – czego wymaga ustawa – z **podstawą programową kształcenia ogólnego** (od gimnazjalisty wymagano napisania zgodnej z tematem charakterystyki wybranego bohatera tekstów kultury wymienionych jako obowiązkowe w podstawie programowej kształcenia ogólnego).

Ministerstwo Edukacji Narodowej podjęło działania mające na celu zdiagnozowanie skali nieprawidłowości w realizacji podstawy programowej z języka polskiego w gimnazjach, które ujawniły się w trakcie przeprowadzania części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego. Zwrócono się z prośbą do Kuratorów Oświaty o pilne zebranie i dostarczenie informacji ze wskazaniem precyzyjnych danych dotyczących oddziałów, w których nie zrealizowano żadnej z obu lektur i liczbę uczniów w każdym z ww. oddziałów. Uczniowie, którzy nie udzielili odpowiedzi na pytanie 32. w arkuszu egzaminacyjnym zostaną, w procesie rekrutacyjnym, objęci indywidualną opieką kuratorów. Ministerstwo Edukacji Narodowej zebrało dokładne dane na temat skali tego zjawiska w tym celu, by zadbać o każdego ucznia, którego sprawa może dotyczyć.

WZM
P. PODSEKRETAŃZ STANU

Zbigniew Marciniak